Eduskunnan hallintovaliokunta
Viite: HE 179/2018 vp.

Hallintovaliokunnan asiantuntijapyyntö 30.11.2018, HE 179/2018, hallituksen esitys laeiksi ampuma-aselain, vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain sekä asevelvollisuuslain 97 a §:n muuttamisesta

Lausunto

Hallintovaliokunta on pyytänyt Keskusrikospoliisilta asiantuntijaa kuultavaksi ja kirjallista asiantuntijalausuntoa.

Keskusrikospoliisi viittaa osaltaan Poliisihallituksen asiantuntijalausuntoon ja yhtyy siinä esitettyihin huomioihin.

Poliisihallituksen lausunnossa todetun mukaisesti voimassaolevassa ampuma-aselaissa ei ole lupaperusteena sotilaallisia valmiuksia palvelevaan koulutukseen osallistumista tai muutakaan maanpuolustukseen liittyvää lupaperustetta. Nykyisin maanpuolustukseen liittyvä lupa haetaan ampumaurheilu ja -harrastus perusteella. Hallituksen esityksessä ampuma-aselain hyväksyttäviä käyttötarkoituksia koskevaan 43 §:n 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 9 kohta, jonka mukaan aselupa voitaisiin antaa vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetun lain 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuna, sotilaallisia valmiuksia palvelevana koulutuksena annettavan ampumakoulutuksen järjestämiseen tai siihen osallistumiseen 9 §:n 5 kohdan b alakohdassa tarkoitetulla, eli erityisen vaaralliseksi luokiteltavilla ampuma-aseilla tai aseen osilla.

Tämän niin kutsutun reserviläispoikkeuksen piiriin tulisi laskentatavasta riippuen kuulumaan jopa noin 900 000 henkilöä. Osalla näistä henkilöistä ei ole sijoitusta tai tehtävää maanpuolustuksessa. Lisäksi esitetty henkilöryhmä voi sisältää henkilöitä, jotka on katsottu asepalveluksen aikana sopimattomiksi asevelvollisuuslain tarkoittamaan varusmiespalvelukseen.

Reserviläispoikkeuksen ulottaminen lähtökohtaisesti kaikkiin reserviläisiin voi pidemmällä aikavälillä vaikuttaa heikentävästi yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen. Muutoksen myötä kasvaa riski siitä, että aseluvan voi saada myös aseluvanhaltijaksi sopimaton henkilö. Aseiden määrän lisääntyessä voidaan myös pitää todennäköisenä, että aseita katoaa tai niitä anastetaan nykyistä enemmän. Tällöin on erityisesti riskinä aseiden päätyminen rikollispiirien käyttöön. Tässä suhteessa huolta aiheuttavat varsinkin erityisen vaaralliseksi luokiteltavat ampuma-aseet. Keskusrikospoliisi pitääkin tärkeänä, että mikäli suurikapasiteettisia aseita saa jatkossa reserviläispoikkeuksen perusteella aikaisempaa helpommin, tulisi aseiden säilytyksen valvontakeinoja vastaavasti kyetä tehostamaan.

Keskusrikospoliisi keskittyy toiminnassaan erityisesti järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan. Keskusrikospoliisin tänä vuonna suorittamissa esitutkinnoissa on takavarikoitu huomattavan suuri määrä aseita. Tässä yhteydessä on ollut nähtävissä myös rikollisryhmien pyrkimys hankkia entistä tulivoimaisempia aseita.

Keskusrikospoliisi pitää tärkeänä edistää kaikkia toimenpiteitä, joilla voidaan estää aseiden päätymistä rikollisryhmille ja ns. huolta aiheuttaville henkilöille.

Keskusrikospoliisin apulaispäällikkö Björn Weckström

Rikosylitarkastaja Sanna Palo

LIITTEET Ampuma-aserikollisuuden tilannekuva syksy 2018